

(Đ%Ñf Đ·Đ, Đ°Đ° Đ, Đ%Đ·Đ%Ñf ÑtĐμÑšĐμ) Đ, ĐœĐ°ÑeĐ°Đ% Đ'Đ, Ñ'ÑšĐ, Ñ> (Ñ•Đ%Ñ, Đ»Đ%).

Đ'ĐμĐ»ĐμĐ%Đ° Đ%ÑeĐ%Ñ, Đ, Ñ>-Đ%ÑeĐ%Ñ, Ñ'ÑšĐ, Ñ> Đ, ĐœĐ, Đ»Đ%Ñ~Đμ Đ"Đ%ÑtĐ, Ñ>

CRVLĐI RASAD - Miloje DonÄ•iÄ‡
Napisala Jelena ProtiÄ‡-PetronijeviÄ‡

Krajem 2010.godine izaÅila je nova knjiga poezijeÂ Miloja DonÄ•iÄ‡a u izdanju KnjiÅ%evne zajednice Bora StankoviÄ‡ iz Vranja. Knjiga nosi postapokaliptiÅki naslov CRVLJI RASAD, a prva pesma u knjizi je Ogrlica za domovinu.Â Svojim prepoznatljivim metonimijskim pristupom autor povezuje Å•itav niz negativnih pojava koje Å•ine tu ogliscu iz naslova pesme. U spoju metonimije i metafore pesnik stvara lanac asocijacija uÅ%asa pokupljenih iz sopstvene svesti i podsvesti, uz neku iskru nade. Pesnik pruÅ%a, kako sam kaÅ%e taj crni kliker Å•to sija u meni... Da, to je taj crni ukras, doprinos pesme, savest, nemir, moranje, obaveza da se napiÅje i kaÅ%e svetu da se dovoljno zna i da nije dragoceno Å•utanje. Dragoceno je reÅ•iti neÅ•to u odbranu talenta, poÅ•tenja, pravdoljubivosti, iskrenog patriotizma.Â Uprkos uplivu globalizmaÂ neko brani svoju malu domovinu koja je na ruletu kako kaÅ%e prvo od pet poglavila knjige.

Prva pesma je predloÅ%ak za razmatranje mraÄ•nije strane srpske istorije. Za razliku od prethodne knjige GLODAR NAD HUMKOM, u ovoj se autor okreÅ•te u potpunosti sopstvenom narodu i sopstvenom dvoriÅ•tu, kako bi se u njegovom metonimijskom stilu reklo. Miloje DonÄ•iÄ‡ skreÅ•te paÅ%nju na nedopravljenost nacionalne bibliografije i na slabost nosilaca savremene istorije koja se upravo stvara ponijavajuÅ•tiÂ mnogo toga zateÅ•enog Å•to je bilo dobro. Tako zvanu druÅ•tvenu elitu pesnik ovim pesmama proziva, podvlaÅ•eÅ•ti nedoraslost i moralni padÅ• onih koji Å•ine lice jedne drÅ%ave. A to je i domovina Hajduk Veljka i Patrijarha Pavla i Å•rtava sa Å•egarske kule. Pesnik poentira da savremeni nosioci politiÅ•kog i druÅ•tvenog uticaja nisu dostojni prethodnika i tradicije drÅ%ave koju predstavljaju. Data je slika bolesnog stanja na koje se ljudi naviknu, jer im se niÅ•ta bolje ne nudi, pa i ne prepoznaju u kakvom tunelu Å•ive. Kao u nekom nadrealnom filmu ili nekom muÅ•nom snu reÅ•aju se slike, a kulminiraju u poslednjoj strofi i poslednjem stihu pesme PROTEZA ZA NACIONALNU ENCIKLOPEDIJU. Taj stih glasi- Zalud trepte sveÅ•te oko mrtvog roÅ•endana.

Autor pokazuje sumnjiÄ•avost i nepoverenje prema nekim kompromisima pravljenim u proÅ•losti. Naziremo slavne liÅ•nosti Å•ije postupke i stavove DonÄ•iÄ‡ dovodi u pitanje. Neke osobine i karakteristike tih ljudi se dovode do groteske i karikature. Autor je surovo indirektan. Prikazuje nekoga preko simbola, na primer, Å•tula najavljuje Vuka KaraxiÄ‡a. Kontrasti su presudni u prepoznavanju ove poezije. Tako se suÅ•eljavaju crno i belo, svetlo i tamno, starost i mladost i tako redom u skladu sa naslovom knjige koja je nastavak prethodne i slutu na raspad, grozotu, zapravo moralno rasulo i svekoliku truleÅ%. Da li je svet baÅ•i toliko posruo a mi to i ne primeÅ•ujemo, jer smo postali deo svega toga, deo Å•itave slike koja proganja pesnika. On vizionarski sagledava Å•iÅ%ak domovine dok na jarbolu otrovnica sija. MoÅ%emo prepostaviti na koju se zastavu misli.

Neke su pesme posveÅ•ene pojedinim liÅ•nostima ili dogaÅ•ajima, aleksinaÅ•kim ruderima, na primer. Iza naslova Profesor sa biraÅ•kom kutijom na grudnom koÅ•ju slede stihovi iz utrobe mu piÅ•te komadi klavira, nadrealna situacija kao sa Dalijevog platna. DonÄ•iÄ‡, dobitnik Lorkine i Apolinerove nagrade ide tragom nadrealista. Ima tu prepoznavanja i Pikasovih pomerenih likova i uglava iz kojih se istina moÅ•da bolje sagledava. Dali je u svoju likovnu poetiku uveo reÅ• hipersvest koja se odnosi na kreativno istraÅ•ivanje slika svesti i podsvesti. DonÄ•iÄ‡ se ne snebiva tog razokrivanja, posebno na polju kolektivno nesvesnog. Slike do kojih on dolazi osvetljavaju ovu poeziju kao fleÅ•i, munja ili oÅ•trica noÅ%a. I visoko cenjeni slikar Vlada VeliÅ•koviÄ‡ ostavlja na svojim delima golog Å•oveka u pratnji mraÅ•nog glodara. Zar to nije egzistencijalna usamljenost i strah pred propadljivoÅ•u tela koju nalazimo i u ovoj knjizi?

U poglavlju MAPA NEPOGODA u pesmi Gradska veÅ•nica saznajemoÂ da sa ekrana i novina ambrozija guÅ•i, dakle korov se uselio na medije. I joÅ•i saznajemo dva tri crva preglasavaÅ•e mrava. Simbolika i alegorija iskazane kao u basni, ali ne opominju nego slikaju postojeÅ•e stanje. To je stanje kao posle katastrofe, stanje raspada u kojem ima posla samo za one koji se bave razlaganjem mrtvih tela. Crvi imaju posla.

Prepoznaće se poneka pesma inspirisana datumima kao Å•to je Sretenje 2009, parodija drÅ%avnog i vojnog praznika. Pesnik obaveÅ•tava i da je diplomirao sin ministra i da je zbog toga zapaljeno sedam kafiÄ‡a i sruÅ•ena centralna gradska bista. Bilo bi smeÅ•no da ne ostavlja gorak ukus po kojem se prepoznaće satira. Skoro svih 60 pesama ove knjige imaju taj ukus. BriÅ•ljivo isklesan naslov Domovinska blagodarnica za Branu PetroviÄ‡a jeste odbrana za pesnika koji je iznad svih obiÅ•nih i knjiÅ%evnih vlasti koje bi da ga zarobe. To jeste potpuna satira, sa crno obeleÅ•enim taÅ•kama sarkazma. Ima toga u pesmi Buxetarnica bez registarskog broja u kojojÂ pesnik razotkriva mraÅ•ne zagraniÅ•ne radnjeÂ u blizini svetih mesta na Kosovu, tamo gde se podiÅ•e sunce iznad Å•ice. Pesma neobiÅ•nog naslova Krstokukac, govori o padu Berlinskog zida i o novim i starim rasporedima snaga na tom mestu. Pesnik reaguje na pomeranje nekih granica i gubitak kriterijuma u osnovnim ljudskim opredeljenjima kao Å•to je brak izmeÅ•u muÅ•karca i Å•ene. O tom pomernjima kriterijuma govori pesma Plava zvezdarnica - homo venÅ•anica. Tema jedne pesme jesu i devojke, tzv. SponzoruÅ•e koje bi za raskoÅ•jan Å•ivot prodale i duÅ•u i telo.

Pesnik govori u rimovanom stihu koji je katkad u simetriÅ•nim strofama, katkad u sloÅ•enijoj, razuÅ•enoj formi. Rima je ponekad parna, ponekad unakrsna. Slojevi koji Å•ine pesmu kao da su u ovom sluÅ•aju zaledjeni, sjedinjeni slikom koja

osvaja iz mraka. I zvuk i reÄ•, iÂ pesnikova poruka, nadolaze odjednom. Neko bi rekao, treba imati stomak za ovu knjigu.

Ali vredi pokuÅjati. ÄŒitalac Ä‡e otkriti neÅjto novo, Åjto ni sebi samom sebi nije smeо da prizna.

Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â

Jelena ProtiÄ‡-PetronijeviÄ‡ Â

Đ^ÐµÐ»ÐµÐ½Ð° ĐÝÑ€Ð¾Ñ,Ð,Ñ»-ÐÝÐµÑ,Ñ€Ð¾Ð½Ð,Ñ`ÐµÐ²Ð,Ñ» Đ, ĐœÐ,Ð»Ð¾Ñ`Ðµ Đ"Ð¾Ð½Ñ†Ð,Ñ»

ĐœÐ,Ð»Ð¾Ñ`Ðµ Đ"Ð¾Ð½Ñ†Ð,Ñ» Đ³Ð¾Ð²Ð¾Ñ€Ð, Ñ•Ð²Ð¾Ñ`Ñf Đ‡Ð¾ÐµÐ·Ð,Ñ`Ñf

ĐœÐ,Ð»Ð¾Ñ`Ðµ Đ"Ð¾Ð½Ñ†Ð,Ñ» Đ³Ð¾Ð²Ð¾Ñ€Ð, Ñ•Ð²Ð¾Ñ`Ñf Đ‡Ð¾ÐµÐ·Ð,Ñ`Ñf

Đ'Ñ€Ð°Ð½ÐºÐ¾Ð¹ Ð¡Ð,Ð½Ð,Ñ»

Ð‰ÑfÐ±Ð¾Ð Ñ€Ð°Ð³ ÐžÐ±Ñ€Ð°Ð'Ð¾Ð²Ð,Ñ»

Đ^ÐµÐ»ÐµÐ½Ð° ĐÝÑ€Ð¾Ñ,Ð,Ñ»-ÐÝÐµÑ,Ñ€Ð¾Ð½Ð,Ñ`ÐµÐ²Ð,Ñ» Đ, ĐœÐ,Ð»Ð¾Ñ`Ðµ Đ"Ð¾Ð½Ñ†Ð,Ñ»

Ð•Ð,ÐºÐ¾Ð»Ð° Đ'Ñ€Ð°Ð'Ð,Ñ»

Ð•Ð,ÐºÐ¾Ð»Ð° Đ'Ñ€Ð°Ð'Ð,Ñ»

Ð£Ñ†ÐµÑ•Ð½Ð,Ñ†Ð, Đ‡Ñ€Ð¾Ð¼Ð¾Ñ†Ð,Ñ`Ðµ

Đ^ÐµÐ»ÐµÐ½Ð° Đ~Ð²ÐºÐ½Ð¾Ð²Ð,Ñ» Đ, Đ'Ñ€Ð°Ð½ÐºÐ¾Ð¹ Ð¡Ð,Ð½Ð,Ñ»

Ð~Ð½Ñ,ÐµÑ€Ð²Ñ`Ñf Đ·Ð° ĐºÑ€ÑfÑ`ÐµÐ²Ð°Ñ†ÐºÐµ Đ½ÐµÐ'Ð,Ñ`Ðµ

ĐÝÐ»Ð°ÐºÐ°Ñ, Đ‡Ñ€Ð¾Ð¼Ð¾Ñ†Ð,Ñ`Ðµ Ñf ĐšÑ€ÑfÑ`ÐµÐ²Ñ†Ñf